

Η ΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΟΙ ΜΙΚΤΟΙ ΓΑΜΟΙ:

Πρόβλημα για τις Εκκλησίες;

Πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στην αίθουσα της Παλαιάς Βουλής στις 28 Δεκεμβρίου 2009 η **Ημερίδα** που είχαμε αναγγείλει στο προηγούμενο φύλλο των Τ.Μ. με θέμα τους μικτούς γάμους, που είναι ένα παλαιό φαινόμενο, αλλά με συχνότητα και προβληματικότητες που αλλάζουν από εποχή σε εποχή. Όλα αυτά, καταβλήθηκε προσπάθεια να αναδειχθούν τόσο από την οργανωτική Επιτροπή, όσο και από τους ομιλητές, ώστε να αποτελέσουν υλικό για προβληματισμό στην ποιμαντική των γάμων της τοπικής Εκκλησίας.

Ακούμε συχνά πως ο γάμος βρίσκεται σε κρίση. Ο γάμος, που ήταν κάποτε ένα αξιόπιστο τμήμα του κοινωνικού ιστού, αντιμετωπίζεται πλέον σαν μια συμβατική αμοιβαία υπόσχεση που δίνεται αλλά και αθετείται εύκολα. Για πολύ καιρό ο θεσμός του γάμου δεν ετίθετο υπό αμφισβήτηση, αλλά σήμερα βάλλεται και το αποτέλεσμα είναι ισοπεδωτικό. Τα σημάδια είναι πολύ εμφανή, με την αύξηση των συμβιώσεων εκτός γάμου καθώς επίσης και με τον πολύ υψηλό αριθμό διαζυγίων. Όλα αυτά διαβρώνουν την οικογενειακή ζωή και καταστρέφουν το μέλλον των παιδιών. Η συζυγική ζωή είναι μια πορεία, ένας δρόμος δύσκολος όπου οι σύζυγοι χρειάζεται να ασκούν καθημερινά την τέχνη της αγάπης και της ελευθερίας. Απαιτείται λοιπόν υποχωρητικότητα, ειλικρίνεια, αλληλοκατανόηση αλλά κυρίως αγάπη και εκκλησιαστική ζωή και τούτο σημαίνει δύναμη που προέρχεται από το Θεό, ο οποίος είναι η αιώνια Αγάπη και η απόλυτη Αλήθεια.

Πώς συνοδεύουν οι εκκλησίες μας τους συζύγους σ' αυτή την πορεία; Συμφωνούν σε μια κοινή αντιμετώπιση όταν οι γάμοι είναι μικτοί; Πως αντιμετωπίζουν τους μικτούς γάμους που ολοένα αυξάνονται και είναι μια πραγματικότητα στη διαθρησκευτική εποχή μας; Πως ζούμε και βιώνουμε αυτή την πραγματικότητα, μας βοηθούν ή μας αποτρέπουν οι Εκκλησίες να ζούμε στο γάμο την εκκλησιαστική ζωή; Τι λέει η Αγία Γραφή, η ιστορία, οι κανόνες και η πρακτική;

Μετά τον χαιρετισμό του Αρχιεπισκόπου Καθολικών Αθηνών π. Νικολάου, η δρ. **Ελένη Κασσελούρη - Χατζηβασιλειάδη** παρουσίασε την εισήγησή της με τίτλο: «Οι μικτοί γάμοι στην Αγία Γραφή και την Αρχαία Εκκλησία», η οποία είχε στόχο να παρουσιάσει τις μαρτυρίες της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης για τους μικτούς γάμους. Μετά την εισαγωγή γενικότερα στο θεσμό του γάμου την εποχή της συγγραφής των βιβλίων της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης, σε κάποια από τα ήθη, τα έθιμα και τις αντιλήψεις που συνδέονται με το γάμο και την οικογένεια, δόθηκαν συγκεκριμένα παραδείγματα όπου γίνεται λόγος για μικτούς γάμους και γάμους εκτός συγγενείας, όπως π.χ. ο γά-

μος του Ησαΰ με δύο Χιτίτισσες, του Ιωσήφ με μια Αιγυπτία, του Μωϋσή με μια Μαδιανίτισσα κ.ο.κ. Στη συνέχεια η κ. Κασσελούρη μας πληροφόρησε ότι οι αναφορές σε γάμο ή οι συμβουλές περί γάμου είναι ελάχιστες στην Καινή Διαθήκη. Η παρουσία του Ιησού στο γάμο της Κανά, οι νέες αντιλήψεις που εισάγει περί γάμου και το πέρασμα από την παλαιά ιεροποίηση σε μια νέα αντίληψη της αγιότητας εξηγούν και κάποιες από τις διαβεβαιώσεις του Παύλου: *«ηγιάσται γάρ ο ανήρ ο άπιστος εν τη γυναικί...επει άρα τα τέκνα υμών ακάθαρτα εστι, νυν δε άγια εστιν»* (Α΄ Κορ. 7,14).

Ακολούθησε η εισήγηση του **π. Μάρκου Φώσκολου** με θέμα: «Οι μικτοί γάμοι στην παράδοση των δύο Εκκλησιών στην Ελλάδα», όπου ο εισηγητής επιχείρησε μια διαφωτιστική αναδρομή στη στάση των δύο Εκκλησιών σχετικά με τους μικτούς γάμους στον ελληνικό χώρο ειδικότερα, ανάλογα με τις ιστορικές συνθήκες κάθε εποχής σε συνάρτηση με τις μονολιθικές ή «κατ' οικονομίαν» λύσεις που έδιναν οι ιεράρχες και των δύο Εκκλησιών καθώς και με ελαστικότητα ή σκλήρυνση των θρησκευτικών κέντρων. Οι σχέσεις Καθολικής και Ορθόδοξης Εκκλησίας και στην περίπτωση των μικτών γάμων σε όλη τους τη μέχρι σήμερα πορεία είναι ακανθώδεις με πολλές παλινδρομήσεις. Συχνά οι μικτοί γάμοι ήταν ο καθρέπτης των σχέσεων μεταξύ των δυο Εκκλησιών και οι επιπτώσεις στους νέους ανθρώπους που ήθελαν να παντρευτούν δραματικές.

Στη συνέχεια ο Έξαρχος Ελληνορρυθμων Καθολικών Ελλάδος **π. Δημήτριος Σαλάχας** στην εισήγηση του με τίτλο «Οι Μικτοί Γάμοι στο Κανονικό Δίκαιο της Καθολικής Εκκλησίας» αναφέρθηκε στη θεολογική και ποιμαντική θεώρηση του θέματος και στους νομοθετικούς κανόνες της Καθολικής Εκκλησίας. Η ομιλία του αποτέλεσε κατατοπιστική σύνοψη του Κανονικού Δικαίου αναφορικά με τους μικτούς γάμους. Ο Σεβ/τατος κατέληξε πως οι μικτοί γάμοι ήταν και είναι αναπόφευκτοι, καθότι η σύναψη γάμου είναι φυσικό δικαίωμα του ανθρώπου ανεξαρτήτως φυλής, εθνικότητας ή θρησκευματος, γι' αυτό και δεν απαγορεύονται από την Καθολική Εκκλησία, εκφράζοντας την ελπίδα ότι αυτοί οι μικτοί γάμοι μπορεί να αποτελέσουν την ευκαιρία για έναν ευπρόσδεκτο και καρποφόρο διαχριστιανικό διάλογο καθώς και θετική συμβολή στην χριστιανική ενότητα και εξέφρασε την ευχή να υπάρξει και στη χώρα μας αδελφική κοινή συνεργασία της Καθολικής και της Ορθόδοξης Εκκλησίας για την ποιμαντική αντιμετώπιση των μικτών γάμων προς στήριξη της χριστιανικής οικογένειας.

Τέταρτος στη σειρά ομιλητής ο καθηγητής Πανεπιστημίου **κ. Κωνσταντίνος Πιτσάκης** που εν συνόψει η εισήγησή του με τίτλο «Οι Μικτοί Γάμοι στο Κανονικό Δίκαιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας» ξεκίνησε με την εντολή του Απ. Παύλου (Α΄ Κορ. 7, 12-16) σύμφωνα με την οποία, ο γάμος ενός μέλους της χριστιανικής εκκλησίας ανεξαρτήτως φύλου με μη χριστιανό επιτρεπόταν και μάλιστα υπήρχε παρότρυνση το μέλος που ανήκε στην χριστιανική κοινότητα να μη διαλύει το γάμο αυτό με την ελπίδα ότι

θα κατορθώσει μέσα από αυτή τη σχέση να προσελκύσει το άλλο μέλος στον χριστιανισμό, μεταγενέστερα εγκαταλείφθηκε από την ανατολική εκκλησία θεωρώντας ότι αναφερόταν μόνο στην πρωτοχριστιανική περίοδο και δεν μπορούσε να έχει εφαρμογή εφεξής. Ως εκ τούτου με διάφορους κανόνες που θεσπίστηκαν μεταγενέστερα απαγορεύτηκε ρητά ο γάμος μεταξύ ορθοδόξου χριστιανού και μη χριστιανού ή ετεροδόξου χριστιανού. Ο κανόνας αυτός στο διάστημα των αιώνων και ανάλογα με τις ιστορικές συγκυρίες, εφαρμόστηκε άλλοτε αυστηρά όσον αφορά τους γάμους με μη χριστιανούς ή αιρετικούς χριστιανούς και άλλοτε όχι όσον αφορά τους γάμους με ετεροδόξους χριστιανούς υπό όρους και «κατ' οικονομία». Σήμερα, είπε ο κ. Πιτσάκης, ο γάμος μεταξύ ορθοδόξων και ετεροδόξων φαίνεται ότι έχει θα λέγαμε θεσμοθετηθεί εκκλησιαστικά χωρίς να γίνεται επίκληση του «κατ' οικονομία», όπως γινόταν τους προηγούμενους αιώνες, για να δικαιολογηθεί η βασική απόκλιση από την αυστηρότητα του απαγορευτικού κανόνα τέτοιων γάμων.

Αμέσως μετά ο π. **Θεόδωρος Κοντίδης** με μια σύντομη εισήγηση με θέμα «Ποιμαντική των μικτών Γάμων» μας προβλημάτισε λέγοντάς μας πως ενώ είναι γεγονός ότι και οι δύο Εκκλησίες ευλογούν και τελούν τους μικτούς γάμους καθολικών - ορθοδόξων, αυτό που συχνά δυστυχώς συμβαίνει στην πράξη είναι ότι οι ίδιες οι εκκλησίες δημιουργούν προβλήματα στα μικτά ζευγάρια κάνοντας διακρίσεις αναιρώντας ή μειώνοντας την ενότητα του μυστηρίου του γάμου τον οποίο οι ίδιες τέλεσαν. Εν κατακλείδι ο π. Θεόδωρος στηλίτευσε την ατομία και των δύο Εκκλησιών να δώσουν λύσεις σε υφιστάμενες αντιφάσεις.

Τέλος, η κ. **Αντζελα Σεστρίνη** παρουσίασε τον «Οδηγό για την Ποιμαντική της Οικογένειας» που εξέδωσε η Καθολική Ιεραρχία και τις κατευθυντήριες γραμμές για τη μελέτη και την κατανόηση του βιβλίου αναλύοντας και καταδεικνύοντάς μας τα σπουδαιότερα σημεία του με μια κατατοπιστική και καλαίσθητη παρουσίαση. Τελικό συμπέρασμα ήταν πως όταν στην οικογένεια υφίσταται χριστιανική ζωή, ο πλούτος του μυστηρίου εξαννιμίζεται παρασυρμένος από την αδιαφορία.

Ακολούθησε σύντομος, αλλά πολύ γόνιμος διάλογος μεταξύ των ομιλητών και του κοινού. Τελικό συμπέρασμα που πρέπει να ληφθεί υπόψη από όλους είναι πως χρειάζεται να διαμορφώσουν οι Εκκλησίες μας μια πιο εκλεπτυσμένη ποιμαντική τέχνη, η οποία να βασίζεται και να υλοποιεί τη θεολογία του μυστηρίου του γάμου, μακριά λαϊκίστικες αντιλήψεις, επειδή ο άνδρας και η γυναίκα είναι ο καθένας το δώρο του Θεού για τον άλλον. Μας αποκαλύφθηκε ακόμα μια φορά πως ο Θεός δεν «έχει», αλλά «είναι αγάπη».